

Η χρήση των αριθμών στο χριστιανικό δόγμα (Ιωάννης Λίλης, Λέκτορας Πατριαρχικής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης)

/ [Πεμπτούσια](#)



[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/21zRJoE>]

Παρατηρούμε πως ο υψηλός πολιτισμός πάντοτε μεταφράζεται σε νούμερα και αριθμούς. Όταν διατυπώθηκε το χριστιανικό δόγμα στην Κωνσταντινούπολη και στα μεγάλα κέντρα της βυζαντινής αυτοκρατορίας, δηλαδή στο πιο ανεπτυγμένο κομμάτι του τότε κόσμου, οι εκκλησιαστικοί θεολόγοι πάντοτε επέμεναν στους αριθμούς και ο ασφαλέστερος τρόπος για να εντοπίσουν έναν αιρετικό ήταν να του ζητήσουν να αριθμήσει τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδος και τις δύο φύσεις του Ενανθρωπήσαντος Λόγου. Η θεωρητική διδασκαλία των αιρετικών ήταν εύκολο να παρασύρει και να παγιδέψει τους θεολόγους, ενώ οι αριθμοί ποτέ. Ο Νεστόριος εντοπίστηκε ως αιρετικός, γιατί αριθμούσε δύο πρόσωπα στο Χριστό και όχι ένα, ώστε να εξασφαλίζεται ο πλήρης αγιασμός της ανθρωπίνης φύσεως του Κυρίου από την θεϊκή του φύση. Ο Άρειος ενώ μιλούσε με τα καλύτερα λόγια για το πρόσωπο του Κυρίου, επειδή τον θεωρούσε ως το τελειότερο δημιούργημα του Πατρός, ποτέ δεν έλεγε «Αγία Τριάδα», ποτέ δεν εκφωνούσε τον αριθμό «τρία» (3) για τον Θεό, ακριβώς γιατί δεν θεωρούσε τον Υιό ως Θεό και Λόγο του Πατρός.



Το χριστιανικό δόγμα ποτέ δεν χρησιμοποιεί ζυγούς αριθμούς παρά μόνο *μονούς*. Οι *μονοί* αριθμοί προτιμώνται από το χριστιανικό δόγμα γιατί είναι «κινητοί» αριθμοί, όπως θα τους ονομάσει ο Μάξιμος Ομολογητής. Έχουν ένα σταθερό κέντρο και δύο ισόποσα και ισοβαρή τμήματα και από τις δύο πλευρές. Το τρία έχει κέντρο το δύο και ένα αριθμό και από τις δύο πλευρές το ένα και το τρία. Η έννοια της κινήσεως καθώς ήταν πολύ χρήσιμη για το χριστιανικό δόγμα, επειδή έδειχνε πως ο Τριαδικός Θεός είναι κινητικός απαντώντας στην αριστοτελική έννοια του Θεού που τον ήθελε ακίνητο, διατυπώθηκε με τον καλύτερο τρόπο μέσα από τη χρήση του κινητού, *μονού*, αριθμού τρία.[2]

Όλοι οι *μονοί* αριθμοί είναι *πρώτοι* αριθμοί καθώς διαιρούνται μόνο με τον εαυτό τους και με την μονάδα (εξαιρούνται κάποιοι *μονοί* όπως το π.χ. το 9, το 15 ή το 21 που διαιρούνται και με το 3 ή το 5 ή το 7, όμως και αυτοί είναι και *πρώτοι*). Το «δύο» είναι ο μοναδικός ζυγός αριθμός που είναι όμως *πρώτος* αριθμός καθώς εκ των πραγμάτων διαιρείται μόνο με τον εαυτό του και με τη μονάδα. Έτσι ο μοναδικός ζυγός αριθμός που χρησιμοποιείται από τη θεολογία, για τις δύο φύσεις του Κυρίου, έχει στοιχεία και χαρακτηριστικά *μονού* αριθμού, δηλαδή *κινητού* αριθμού, ενός ζωτικού στοιχείου του χριστιανικού δόγματος.[3]

Επιπλέον η θεολογία στη διατύπωση του χριστιανικού δόγματος χρησιμοποίησε

μόνο ρητούς αριθμούς και ποτέ άρρητους. Οι ρητοί αριθμοί, όπως τα κλάσματα, οι δεκαδικοί, οι τετραγωνικές ρίζες, μετρούν συνεχή ποσά, ενώ οι άρρητοι μόνο ασυνεχή. Το χριστιανικό δόγμα με τη χρήση μόνο ρητών αριθμών έδειχνε πολύ καθαρά πως τα πρόσωπα της Αγίας Τριάδος είναι ασυνεχή, δηλαδή ανεπανάληπτα και διακεκριμένα. Ακριβώς το ίδιο συνέβαινε και με τις δύο φύσεις του Κυρίου. Αυτό το ασυνεχές ποσό ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός θα το ονομάσει «διωρισμένο» γιατί είναι διαφορετικό από τα άλλα και ξεχωρίζει καθώς ορίζεται.[4]

Αν παρατηρήσουμε τις μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις των πολύ ανεπτυγμένων χωρών, όπως το Παρίσι, το Λονδίνο, το Βερολίνο, αλλά και τη Νέα Υόρκη των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, αντικρίζουμε την εξής εικόνα : στο κέντρο των πόλεων αυτών δεν κατοικεί κόσμος, αλλά υπάρχουν μόνο εμπορικά κέντρα και μεγάλες τράπεζες. Οι πολίτες με μέτρια εισοδήματα κατοικούν μακριά από το κέντρο σε ειδικές περιοχές, όπως και οι πολύ πλούσιοι πολίτες σε ξεχωριστές περιοχές. Στο κέντρο των πόλεων αυτών κατοικούν συνήθως πολύ λίγοι, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα πλούσιοι. Έχουν την οικονομική δυνατότητα να κρατήσουν την εξωτερική κλασική όψη των κτηρίων και εσωτερικά να το ανακαινίσουν αλλάζοντας τα πάντα. Επίσης μπορούν μονίμως να πληρώνουν χώρο στάθμευσης για το αυτοκίνητό τους.

Επιπλέον παρατηρούμε πως στο κέντρο των πλούσιων αυτών πόλεων υπάρχουν εκτεταμένες πεζοδρομήσεις, μεγάλα πάρκα ή και δάση ακόμη, όπως παρατηρούμε γύρω από το Μπάκιγχαμ του Λονδίνου ή το δάσος της Βουλώνης στο Παρίσι. Αλλά και στις μεγάλες πόλεις των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής υπάρχει αυτή η εικόνα. Στο Σικάγο απαγορεύεται να κτίσει κάποιος σπίτι που να εφάπτεται στο σπίτι του γείτονα. Πρέπει να αφήσει τόση απόσταση με το διπλανό σπίτι, όσο θα είναι η οικία που πρόκειται να κτίσει, με αποτέλεσμα όλα τα σπίτια της πόλης περιμετρικά είναι ελεύθερα, με προσωπικό χώρο στάθμευσης του αυτοκινήτου, κήπο και βεβαίως μία ανθρώπινη κατάσταση επιβίωσης μέσα σε μία μεγαλούπολη εκατομμυρίων κατοίκων. Η παρουσία τόσο σπουδαίων ερευνητικών πανεπιστημιακών κέντρων, φέρνει υψηλή ανάπτυξη της λογικής και της χρησιμοποίησης του χρήματος (η πλειοψηφία των βραβείων Νόμπελ αποδίδεται σε αυτά τα ερευνητικά, τα οποία έρχονται βέβαια από τα πρώτα στον κόσμο με κορυφαίο το Χάρβαντ και το Γέιλ), και αυτή η χρήση θα φανεί και στην εξωτερική των πόλεων.

[Συνεχίζεται]

[2] Πολύ χαρακτηριστικά ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής σημειώνει : «Πᾶς γάρ ἄρτιος ἀριθμὸς ἀκίνητος κέντρον οὐκ ἔχων· κίνησιν δέ τῷ πρό αὐτοῦ, ἢ τῷ μετ’

αυτόν συντιθέμενος· ποιεῖ γάρ περιττόν ἀριθμόν. Πᾶς γάρ περιττός ἀριθμός κατ' ἑαυτόν κινητός, κατὰ τήν τῶν ἄκρων αὐτοῦ πρὸς τό μέσον ἴσην ἀπόστασιν» : Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Πρὸς Θαλάσσιον περὶ διαφορῶν ἀπόρων* PG 90, 569C.

[3] Ματσούκα (1992) 222 κ.ε.

[4] Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως* (Kotter) 126 – 127 : «Εἰ δέ τις ἐρωτῶν περὶ τῶν τοῦ Κυρίου φύσεων, εἰ ὑπὸ τό συνεχές ποσόν ἀναφέροντο ἢ ὑπὸ τό διωρισμένον, ἐροῦμεν, ὅτι αἱ τοῦ Κυρίου φύσεις οὔτε ἔν σῶμα εἰσὶν οὔτε μία ἐπιφάνεια οὔτε μία γραμμὴ, οὐ χρόνος, οὐ τόπος, ἵνα ὑπὸ τό συνεχές ἀναχθῶσι ποσόν· ταῦτα γάρ εἰσὶ τὰ συνεχῶς ἀριθμούμενα. Ἰστέον δε, ὡς ὁ ἀριθμός τῶν διαφερόντων ἐστὶ καὶ ἀδύνατον ἀριθμεῖσθαι τὰ κατὰ μηδέν διαφέροντα· καθ' ὃ δέ διαφέρουσι, κατὰ τοῦτο καὶ ἀριθμοῦνται. Οἷον ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος, καθ' ὃ μὲν ἦνωνται, οὐκ ἀριθμοῦνται· τῷ λόγῳ γάρ τῆς οὐσίας ἐνούμενοι δύο φύσεις οὐ δύνανται λέγεσθαι, καθ' ὑπόστασιν δέ διαφέροντες δύο ὑποστάσεις λέγονται. Ὡστε ὁ ἀριθμός τῶν διαφερόντων ἐστὶ, καὶ ᾧ τρόπῳ διαφέρουσι τὰ διαφέροντα, τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ ἀριθμοῦνται».